

Dyrevelferd gris

Alle som jobber med gris må følge et regelverk som stiller konkrete krav til hvordan grisen skal ha det.

Dette stiller blant annet krav til hvordan fjøs skal utformes og hvordan grisen skal stelles og håndteres. Bonden er ansvarlig for å sikre at regelverkskravene på gården blir fulgt opp.

Dyrevelferdsprogrammet er viktig for å dokumentere dette. Dersom ikke bonden leverer på kravene i dyrevelferdsprogrammet får ikke bonden levere til Gilde sin varestrøm.

Dyrevelferd på gården

Hovedparten av norske griser lever innendørs hele livet. En av årsakene er at de er avhengig av et godt og stabilt klima, blant annet med hensyn til trekk og temperatur. Dette gir også bonden god kontroll over føring og gjør at man lettere kan oppdage eventuell smitte og sykdom. Det er mulig å holde gris i utedrift i Norge, men en gris som holdes i innhegninger ute kan være mer sårbar for sykdom og kulde og er like avhengig av bonden som gris som holdes inne.

Rotemateriale sysselsetter grisen

Griser er utforskende dyr og har trang til å grave og søke med trynet sitt. Bonden er derfor pliktig til å tilby grisen aktivitets- og rotemateriale slik at grisen får utløp for adferdsbehovet sitt. Dette gjelder for all norske gris i Norturas produkter. Høy, halm eller silo er eksempler på optimalt aktivitets- og rotemateriale. Det er viktig for Nortura at griser får mulighet til å dekke behovet for å utforske og undersøke.

I forskningsprosjektet Griseløftet undersøker vi i Gilde med Nortura og forskere på NMBU, ulike typer materiale og kombinasjoner av dette for å få ytterligere kunnskap om hva som gir best respons hos grisen. Les mer [her](#) om prosjektet

Purker som skal føde har også en sterk naturlig trang til å bygge rede før fødsel. Bonden er derfor pliktig til å forsyne purke med materiale som høy eller halm slik at hun kan bygge rede.

Krøll på halen

I Norge setter regelverket et klart forbud mot å kupere halen på gris. Dette er en praksis som forekommer i en del land for å hindre at grisene biter på halen til hverandre. Årsaken til halebiting er svært ofte sammensatt, men henger sammen med at grisen er frustrert. Gilde og Norturas holdning er at det er det årsaken til grisens frustrasjon som må håndteres istedenfor å fjerne halen til grisen. Dette betyr at ingen griser skal utsettes for rutinemessig halekupering. Viktig tiltak som forebygger halebiting er riktig bruk av rote- og strømateriale, god helse, samt et velfungerende miljø i grisebingen.

Lite sykdom

Grisens helsetilstand vurderes regelmessig av veterinærer, og registreringene viser at norske griser er lite plaget med sykdom sammenlignet med andre land. En viktig grunn til dette er systematisk arbeid med å utrydde og bekjempe smittsomme sykdommer.

En god helsetilstand hos grisen gir også lavere bruk av medisiner slik som antibiotika. De norske reglene for bruk av antibiotika setter klare krav om at bruk av antibiotika i forebyggende øyemed, såkalt profylaktisk antibiotikabruk, er forbudt. Det er kun veterinærer som kan skrive ut antibiotika til husdyr. Bruk av hormonelle vekstfremmende legemidler til matproduserende dyr er også forbudt brukt i Norge. For Gilde med Nortura er disse reglene viktige fordi de støtter opp om å prioritere forebyggende arbeid med dyrehelse og dyrevelferd fremfor å bruke legemidler som førstevalg.

Visste du at?

Norge er verdensledende når det kommer til lavt antibiotika bruk. Det er fordi vi har dyktige bønder, systemer og krav som sikrer god dyrevelferd, og friske dyr trenger ikke antibiotika. Det gir forbruker trygge produkter med høy kvalitet. Les mer [her](#)

Grisen skal være med i et dyrevelferdsprogram

Gjennom dyrevelferdsprogrammet stiller Gilde krav til at bonden følger opp og dokumenterer dyrevelferden. Dyrevelferdsprogrammet for gris er et samarbeid i hele kjøttbransjen og ble innført i 2019. Alle svineprodusenter i Norge som har mer enn en purke eller leverer flere enn ti slaktegriser, er pålagt å delta. De svineprodusenter som ikke deltar utestenges fra Gildes varestrøm. Gjennom programmet er det regelmessige veterinærbesøk, fra 1-3 besøk årlig, avhengig av produksjonstype og antall griser.

Programmet tar utgangspunkt i de offentlige regelverkskravene.

Kritiske kontrollpunkter, som er avgjørende for grisens velferd og som alltid skal gjennomgås og dokumenteres ved veterinærbesøk i dyrevelferdsprogrammet, er:

- Oppfølging av sjuke og skadde dyr, inkludert rutiner for bruk av sykebinge og korrekt avliving
- Bruk av strø- og rotemateriale
- Forekomst av halebiting på dyra i besetningen og registrert på slakteriet (USR)
- Oppstalling og dyretetthet
- Fôr- og vanntilgang

På lik linje med at vi arbeider etter krav og regler, kompetanseheving og utvikling hos bonden, har vi også omfattende dyrevelferdsarbeid langs hele verdikjeden, eks ifm. transport og på slakteriene. Les mer om vårt og Norturas dyrevelferdsarbeid [her](#).

Se også

Dyrevelferd storfe

Artikkel

Dyrevelferd sau og lam

Artikkel

Hvordan jobber Gilde med dyrevelferd?

Artikkel

Prosjekt griseløftet

Artikkel